

חמ"ד של חברותא לרגל יובל לאיחוד העיר

ל"ך ירושלים -

אבנים עם לב אדם

תלמידים יקרים, בצורך ימים ספורים נחלוא את ראש השנה.

האם ידעתם כי יום זה נקבע בשל היותו היום לשישי לבריאה - יום בריאת האדם?!

אז לכבוד יום ההולדת לאדם ולצולמ נקדים הפעם את ראיתו של הלימוד למקום מננו החלה הבריאה...

אבן השתיה

קראו את ההסבר הבא והשלימו בו את המילים החסרות בעזרת התרמילון.

זוהי האבן שממנה הושתת ה _____, כלומר מקום זה הוא התשתית והיסוד שממנו התחילה בריאת העולם וממנה הוא התפשט וגדל.

בספר הזוהר מבואר שאבן השתייה היא גם מצבת האבן שהונחה על ידי _____ אבינו, כמתואר בפרשת "ויצא" בשעה שיעקב לן על הר ה _____, וה' התגלה אליו בחלום שם. ה"אור החיים" הקדוש בפירושו על התורה מרחיב את הרעיון, וטוען כי מצבתו של יעקב נועדה להוות הכנה לבתי ה _____ העתידים להיבנות שם.

הסבר נוסף מקשר בין שם האבן - "שתייה" למי שתייה, ועל פיהן, כל מימי השתייה בעולם מקורם בתהום ש _____ לאבן השתייה.

בבית המקדש הראשון היה ארון ה _____ מונח על אבן זו. בבית המקדש השני, לאחר גניזת ארון הברית, היה הכהן ה _____ מניח על אבן זו את המחטה עם הקטורת ביום ה _____, וכן היה מזה את דם הקרבנות לפני האבן.

כיום מקובל לזהות את אבן השתייה בסלע גדול הבולט מקרקע הר הבית, בתוך המבנה של _____ כיפת הסלע, הקרוי על שמו. הסלע מוקף במסגרת ברזל, וגובהו מעל הרצפה הוא כשני מטרים.

תרמילון: כרית | יעקב | הצולמ | אצול | מסד | מתחת | מקדש | מוכיה

כיפורים

**קטע הא תקראו על צוק אבן מכרסמת וחסוה שהיתה בירושלים.
עינו בו וענו על השאלות שבהמשך.**

אבן הטועים הטוען

אבן זו היתה אבן גבוהה מאוד בירושלים בימי בית שני ובה הכריזו על האבידות.
בגמרא נאמר: "כל מי שאבדה לו אבידה נפנה לשם, וכל מי שמוצא אבידה נפנה
לשם, זה עומד ומכריז זה עומד ונותן סימנים ונוטלה"

שמה של האבן- "אבן הטועים", מקורה בכך שהטועים המחפשים את אבידתם היו
באים לאבן זו. ויש גורסים: "אבן הטוען" - על שם שטוענים שם בעניין האבידות -
דהיינו על המוצא לטעון שם כי האבידה שייכת לו. משחרב בית המקדש, התקינו
שיהו מכריזים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות.

מדוע לדעתכם קבעו את מקומה של אבן זו בסמוך למקדש?

**אילו משני ההסברים לשמה של האבן אהבתם יותר? נמקו את
בחירתכם.**

אבן ירושלמית

לאבנים יש מקום על כבוד עם כיום בארץ ישראל הצייר ירושלמי.

**קראו את ההסבר הבא ואת המשפטים שבהמשך והקיפו רק את המשפטים
הנכונים- משפטים שאינם נכונים כתבו מחדש בצורה מתוקנת.**

כינוי עממי לאבן שהערבים מכנים אותה "מיזית יהודית". זוהי אבן גיר קשה, המצויה
באזור הרי ירושלים ומשמשת אבן לבנייה בירושלים ובסביבתה. צבעה נע בין צהוב
כהה לאדמדם. באחד מסוגי האבן, נעשה שימוש רב במבנים מפורסמים בסביבה זו,
בין השאר בכותל המערבי. היא נקראת כך בערבית על שם היהודים שנחשבים לעם
קשה עורף- עקשן.

היא זכתה לשימוש ניכר כיוון שבתחילת תקופת המנדט הבריטי חוקק מושל ירושלים הראשון מטעם הבריטים רונלד סטורס חוק עירוני המחייב כל קיר חיצוני בירושלים להיות מחופה באבן מסותתת והוא נמצא בתוקף עד היום. כיום מכנים בשם "אבן ירושלמית" כל שימוש באבן מסותתת ביד או מוצרי בניה בעלי צורה דומה.

הערבים מכנים את ה"אבן הירושלמית" מיזית יהודית.

זוהי אבן מאוד רכה ונוחה לעבודה.

הטורקים קבעו כי על כל הבתים בירושלים להיות מחופים באבן זו.

עד היום קיים החוק המחייב את בתי ירושלים להיות בחיפוי אבנים.

נקודה למחשבה...

*איזו אוירה, לדעתכם, יוצר ציכוי המקניט באבן זו אצל מי
שלוהה בצורה?*

ולקראת סיום - סיפור...

"חזית איש מהיר במלאכתו" - זה רבי חנינא (בן דוסא). אמרו, פעם אחת ראה אנשי עירו מעלים עולות ושלמים, אמר כולם מעלים שלמים לירושלים, ואני איני מעלה כלום. מה אעשה? מיד יצא למדברה של עירו בחורבה של עירו ומצא שם אבן אחת, יצא וסירקה וסתתה וכרכמה (= עיצב, קישט וצבע) אמר הרי עלי להעלותה לירושלים. בקש לשכור לו פועלים, אמר להם: מעלים לי אתם את האבן הזאת לירושלים? אמרו לו: תן לנו שכרנו מאה זהובים ואנו מעלים לך את אבנך לירושלים. אמר להם: וכי מנין לי מאה זהובים או חמשים לתת לכם? ולא מצא לשעה, מיד הלכו להם. מיד זימן לו הקב"ה חמשה מלאכים בדמות בני אדם, אמרו לו: רבי תן לנו חמשה סלעים (= סוג של מטבע) ואנו

מעלים אבנך לירושלים ובלבד שתתן ירך עמנו. ונתן ידו עמהם ונמצאו (לפתע) עומדין בירושלים, בקש ליתן להם שכרם ולא מצאן. בא המעשה אל הסנהדרין בלשכת הגזית. אמרו לו: דומה רבינו, שמלאכי השרת העלו לך את האבן לירושלים. מיד נתן לחכמים אותו השכר שהשכיר עם המלאכים.

השלימו את בועת המחשבה בהתאם
לסיפור...

הידעת?

את האבנים לבניין המקדש עצמו אסור היה לסתת בעזרת כלי ברזל, שכן הם מסמלים מלחמה ואילו המקדש מסמל שלום. בשל כך השתמשו בתולעת מיוחדת הנקראת "שמיר" שמסוגלת "לנסר" באבן.

הרה צבי יהודה הכהן קוק נהג לומר...

"יש אבנים ויש אבנים, יש אבני דמה (השייכות למדרגת הדומם), ויש אבנים - לבבות"

סמנו מבין מהמשפטים הבאים את ההסבר שיכול להתאים לכוונת

דבריו?

- לאבנים הירושלמיות יש צורה של לב.
- לירושלים יש קדושה מאוד גבוהה ואפילו האבנים שלה מסמלות ומזכירות לנו את העובדה הזאת.
- לבריטים היה לב של אבן כי הם הכריחו את תושבי ירושלים לעבוד קשה בציפוי קירות הבתים באבנים.

שירו של אבא נעמי שמר

אם בהר חצבת אבן להקים בנין חדש
(בהר חצבת אבן להקים בנין חדש)
לא לשווא אחי חצבת לבנין חדש
כי מן האבנים האלה יבנה מקדש

ייבנה, ייבנה, ייבנה המקדש

אם בהר נטעת ארז, ארז במקום דרדר
(בהר נטעת ארז, ארז במקום דרדר)
לא לשווא אחי נטעת במקום דרדר
כי מן הארזים האלה ייבנה ההר

ייבנה, ייבנה, ייבנה ההר

אם לא שרת לי שיר עדיין, שירה לי מזמור חדש
שהוא עתיק מיין ומתוק מדבש
שיר שהוא עתיק מיין ומתוק מדבש
שיר שהוא כבן אלפיים ובכל יום חדש

ייבנה, ייבנה, ייבנה המקדש

משימה יצירתית

עם דמיון שאתם צריכים דמיון אובן מקולטת דבנין
המקדש..

פיצו הייתם מאטרים ומקלטים אונתעה???

אפילו קחו אובן ירולמית (ביסול קז) 😊 (וחומרי יצירה
וצאו דברך.

אות היצירות עאוסה ועלילה דצורך קישט קיר בות ססרי-
עאו דהשקיע!!!

שימו לב: בין התלמידים שעבדו ברצינות ומלאו את

המשוב תורך הגרלה

מות התלמידים:

הנושא שהכי אהבנו:

מהו חדש שמדנו:

קטע שהיה לנו קשה להבין:
